

ÁRSHLUTAREIKNINGUR 1. JANÚAR TIL 30. JÚNÍ 2003

Landsvirkjun

ÁGÚST 2003

REKSTRARREIKNINGUR

1. JANÚAR TIL 30. JÚNÍ 2003

	Skýr.	2003	2002
<i>REKSTRARTEKJUR</i>			
Raforkusala til almenningsveitna		3.709.492.906	3.617.022.131
Raforkusala til stóriðju		2.925.031.823	3.511.302.147
		6.634.524.729	7.128.324.278
Jarðgufusala		10.402.691	9.976.200
Aðrar tekjur		19.886.612	11.295.896
<i>Rekstrartekjur alls</i>		6.664.814.032	7.149.596.374
<i>REKSTRARKOSTNAÐUR</i>			
	1		
Orkusvið		1.187.974.132	1.294.224.472
Flutningssvið		355.067.809	353.528.162
Verkfræði- og framkvæmdasvið		(35.516.545)	(27.612.478)
Almennar rannsóknir		139.010.019	106.358.453
Annar rekstrarkostnaður	14	516.363.356	447.087.523
Afskriftir	1,6	2.527.568.016	2.668.406.749
<i>Rekstrarkostnaður alls</i>		4.690.466.787	4.841.992.881
<i>Rekstrarhagnaður</i>		1.974.347.245	2.307.603.493
<i>FJÁRMUNATEKJUR OG FJÁRMAGNSGJÖLD</i>			
	2		
Vaxtatekjur		62.158.190	136.477.393
Vaxtagjöld		(1.551.517.091)	(1.594.124.996)
Gengismunur og verðbætur	1	995.254.883	8.509.204.732
Verðbreytinga(gjöld) tekjur	1	0	(4.887.105.000)
<i>Hreinn fjármagnskostnaður</i>		(494.104.018)	2.164.452.129
HAGNAÐUR		1.480.243.227	4.472.055.622

Allar fjárhæðir í krónum

EFNAHAGSREIKNINGUR

EIGNIR

	Skýr.	2003	2002
<i>FASTAFJÁRMUNIR</i>	1,3		
<i>Fastafjármunir í rekstri</i>			
Aflstöðvar		166.183.743.991	162.711.229.137
Spennistöðvar		18.514.104.259	18.585.653.482
Háspennulínur		25.310.560.925	25.847.798.596
Bifreiðar og vinnuvélar		918.566.797	931.857.901
Þjónustuhúsnæði, áhöld og tæki		2.419.864.342	2.336.583.103
		<u>213.346.840.314</u>	<u>210.413.122.219</u>
Afskriftir alls		102.501.562.493	100.963.689.708
Fastafjármunir í rekstri alls		<u>110.845.277.821</u>	<u>109.449.432.511</u>
<i>Fastafjármunir - aðrir</i>			
Virkjunarrannsóknir	4	2.119.679.645	3.459.085.258
Mannvirki í byggingu	5	8.610.218.085	5.195.733.066
Fastafjármunir aðrir alls		<u>10.729.897.730</u>	<u>8.654.818.324</u>
<i>Áhættufjármunir og langtímakröfur</i>			
Eignarhlutir í dótturfélögum	7	341.463.934	263.666.914
Eignarhlutir í öðrum félögum	7	139.835.185	246.732.447
Langtímakröfur		144.032.777	96.343.649
Áhættufjármunir og langtímakröfur alls		<u>625.331.896</u>	<u>606.743.010</u>
Fastafjármunir alls		<u>122.200.507.446</u>	<u>118.710.993.845</u>
<i>VELTUFJÁRMUNIR</i>			
Viðskiptakröfur - orkukaupendur		1.137.952.745	1.187.718.184
Fyrirframgreiðslur og aðrar skammtímaeignir	8	1.254.416.682	142.151.535
Olíubirgðir		33.808.500	33.792.500
Handbært fé		8.937.206.443	4.329.894.083
Veltufjármunir alls		<u>11.363.384.370</u>	<u>5.693.556.302</u>
Eignir samtals		<u>133.563.891.816</u>	<u>124.404.550.147</u>

Allar fjárhæðir í krónum

30. JÚNÍ 2003

SKULDIR OG EIGIÐ FÉ

	Skýr	2003	2002
<i>EIGIÐ FÉ</i>			
	9		
Eigendaframlög		25.132.105.000	23.051.729.000
Annað eigið fé		15.976.949.187	16.485.179.458
Eigið fé alls		<u>41.109.054.187</u>	<u>39.536.908.458</u>
<i>SKULDBINDINGAR</i>			
Lífeyrisskuldbindingar	10	<u>1.671.493.340</u>	<u>1.551.568.431</u>
<i>LANGTÍMASKULDIR</i>			
Skuldir til langs tíma	11	<u>83.579.634.449</u>	<u>68.655.376.301</u>
<i>SKAMMTÍMASKULDIR</i>			
Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir		1.060.779.126	785.761.294
Áfallnir vextir		1.024.204.715	1.227.776.645
Afborganir langtímaskulda á næstu 12 mánuðum	12	<u>5.118.726.000</u>	<u>12.647.159.018</u>
Skammtímaskuldir alls		<u>7.203.709.841</u>	<u>14.660.696.957</u>
Skuldir alls		<u>92.454.837.630</u>	<u>84.867.641.689</u>
Skuldir og eigið fé samtals		<u>133.563.891.816</u>	<u>124.404.550.147</u>

YFIRLIT UM SJÓÐSTREYMI

1. JANÚAR TIL 30. JÚNÍ 2003

	Skýr	2003	2002
REKSTRARHREYFINGAR			
Innborganir viðskiptavina		7.093.981.163	7.705.049.183
Greiddur rekstrarkostnaður		(2.474.372.906)	(2.636.283.383)
Handbært fé frá rekstri án vaxta		4.619.608.257	5.068.765.800
Innborgaðar vaxtatekjur og gengismunur		62.158.190	133.811.108
Greidd vaxtagjöld og gengismunur		(1.531.094.165)	(1.409.788.764)
Handbært fé frá rekstri	13	3.150.672.282	3.792.788.144
FJÁRFESTINGARHREYFINGAR			
Kárahnúkavirkjun		(6.019.201.851)	-
Vatnsfellsvirkjun		(880.827.080)	(284.031.412)
Búrfellsstöð - aflaukning og endurbætur		(53.381.436)	(64.260.510)
Sogsstöðvar - endurbætur		(23.429.764)	(177.427.193)
Kröflustöð - stækkun		(88.055.026)	(42.921.018)
Sigöldustöð - endurnýjun rafalarofa		(103.932.217)	-
Þórisós - endurnýjun veituvirkis		(156.969.551)	-
Vatnsfellsveita		(65.576.831)	(127.522.420)
Kerfiráður		(32.896.899)	(53.857.549)
Endurbætur og stækkanir spennistöðva		(175.253.217)	(90.744.839)
Virkjunarrannsóknir		(254.294.720)	(815.480.819)
Aðrar fjárfestingar		(278.638.133)	(276.371.905)
Óhafinn virðisaukaskattur o.fl. v. fjárfestinga	8	(864.067.626)	(242.145.000)
		(8.996.524.351)	(2.174.762.665)
(Aukning) langtímakrafna		(21.405.591)	(45.264.738)
		(9.017.929.942)	(2.220.027.403)
FJÁRMÖGNUNARHREYFINGAR			
Lántökur		18.637.713.335	(74.400.428)
Afborganir lána til langs tíma		(6.344.259.210)	(464.358.018)
Arður til eigenda		(350.046.000)	(321.303.000)
		11.943.408.125	(860.061.446)
Aukning á handbæru fé á tímabilinu		6.076.150.465	712.699.295
Handbært fé í ársbyrjun		2.861.055.978	3.617.194.788
Handbært fé í lok tímabilsins		8.937.206.443	4.329.894.083
Breyting		6.076.150.465	712.699.295

SKÝRINGAR Í ÁRSHLUTAREIKNINGI 30. JÚNÍ 2003

REIKNINGSSKILAAÐFERÐIR OG BREYTINGAR Á ÞEIM

1 Landsvirkjun hefur hætt að verðleiðrétta reikningsskilin. Er það í samræmi við lög um ársreikninga sem samþykkt voru á Alþingi í lok árs 2001. Eignir sem áður voru endurmetnar og færðar til verðlags í lok reikningsskilatímabils eru nú færð á kostnaðarverði. Afskriftir eru reiknaðar af kostnaðarverði og ekki eru lengur færð reiknuð gjöld og tekjur vegna verðlagsbreytinga í rekstrarreikning. Áhrif þessa á rekstrar- og efnahagsreikningu eru þau að afkoma rekstrar er ekki lengur á meðalverðlagi tímabilsins og eignir eru ekki færðar á verðlagi í lok tímabils. Ef beitt hefði verið sömu reikningsskilaaðferð og á fyrra ári hefði hagnaður tímabilsins orðið 126 milljónum króna hærri og eigið fé í lok þess orðið 158 milljónum króna. Stafar þetta af því að verðstuðull tímabilsins er 0,4%. Í samræmi við alþjóðlegarreglur um breytingar úr verðleiðréttum reikningsskilum í óverðleiðrétta samanburðarfjárhæðum ekki breytt. Framreiknað verð eigna í árslok 2002 er talið kostnaðarverð þeirra. Við samanburð á rekstrarniðurstöðu á milli ára þarf fyrst og fremst að líta á áhrif af reiknuðum gjöldum vegna verðlagsbreytinga. Áhrif breytinganna á afskriftir tímabilsins eru minni og hafa ekki afgerandi áhrif á samanburðinn

- Afskriftahlutföll eru þessi:

Aflstöðvar:		Áætlaður endingartími
Mannvirki	1,67%	60 ár
Vélbúnaður	3,33%	30 ár
Ibúðarhús	2,00%	50 ár
Stíflur og veitur	1,67%	60 ár
Gufuafstöðvar	4,00%	25 ár
Spennistöðvar	3,33%	30 ár
Háspennulínur	2,78%	36 ár
Skrifstofuhúsnæði	2,00%	50 ár
Áhöld og búnaður	12 - 25%	4 - 8 ár
Bifreiðir, vinnuvélar	20,00%	5 ár
Virkjunar- og línurannsóknir	12,50%	8 ár

- Skuldir og eignir, sem eru í erlendum gjaldmiðlum eða tryggðar með viðmiðun við þá, eru færðar í ársreikninginn á gengi í lok júní. Verðtryggðar skuldir eru færðar með áföllnum verðbótum miðað við vísitölu 1. júlí 2003

- Gengismunur og verðbætur skulda eru færðar til (gjalda)/tekna í rekstrarreikningi

- Vextir af framreiknuðu kostnaðarverði eigna í byggingu eru eignfærðir á byggingartíma. Eftir að eignirnar eru teknar í notkun eru vextir færðir til gjalda í rekstrarreikningi

- Útlagður kostnaður við almennar rannsóknir er gjaldfærður á því ári sem hann fellur til. Annar rannsóknar- og undirbúningskostnaður vegna virkjana er eignfærður með fastafjármuna, en á þennan kostnað eru ekki reiknaðir vextir. Þessi kostnaður er afskrifaður á 8 árum eftir að hann fellur til. Er þetta gert vegna þeirrar óvissu sem ávallt er tengt undirbúnings- og rannsóknaverkefnum. Einnig er ljóst að val á einum virkjunarkosti kann að valda frekari frestun á virkjun annarra.

FJÁRMAGNSKOSTNAÐUR

2 Hreinn fjármagnskostnaður greinist þannig í milljónum króna:

Vaxtatekjur	62
Vaxtagjöld	(1.482)
Ábyrgðargjald til eigenda	(98)
Gengismunur og verðbætur langtímaskulda	890
Annar gengismunur	105
	(523)
Fært á nýbyggingar (sbr. skýr. 1)	29
	(494)

FASTAFJÁRMUNIR

3 Fastafjármunir í rekstri, endurmat þeirra og afskriftir greinast þannig í milljónum króna:

	Aflstöðvar	Spenni- stöðvar	Háspennu- línur	Aðrar eignir	Samtals
Heildarverð 1. janúar	164.952	18.218	25.310	3.268	211.748
Aukning á árinu	1.232	296	0	80	1.608
Niðurlagt/selt á árinu	0	0	0	(9)	(9)
Heildarverð 30. júní	166.184	18.514	25.310	3.339	213.347
Afskrifað áður	76.338	8.979	13.578	1.391	100.286
Afskrifað nú	1.520	266	369	69	2.224
Niðurlagt/selt á árinu	0	0	0	(8)	(8)
Afskrifað alls 30. júní	77.858	9.245	13.947	1.452	102.502
Bókfært verð 30. júní	88.326	9.269	11.363	1.887	110.845

Fasteignamat þeirra eigna fyrirtækisins sem metnar eru í fasteignamati er tæpir 17,5 milljarðar króna. Vátryggingarfjárhæð eigna fyrirtækisins er rúmlega 160 milljarðar króna.

Bókfært verð fastafjármuna greinist þannig eftir sviðum:

	Aflstöðvar	Spenni- stöðvar	Háspennu- línur	Aðrar eignir	Samtals
Orkusvið	88.326			560	88.886
Flutningssvið		9.269	11.363	430	21.062
Fjármálasvið og yfirstjórn				828	828
Verkfræði- og framkvæmdasvið				33	33
Upplýsingasvið				31	31
Starfsmannasvið				5	5
	88.326	9.269	11.363	1.887	110.845

4 Virkjunarrannsóknir greinast þannig eftir sviðum í milljónum króna:

Orkusvið	1.862
Flutningssvið	258
	<u>2.120</u>

5 Mannvirki í byggingu greinast þannig eftir sviðum í milljónum króna

Orkusvið	8.351
Flutningssvið	259
	<u>8.610</u>

6 Afskriftir ársins greinast þannig eftir sviðum í milljónum króna:

Orkusvið	1.810
Flutningssvið	685
Fjármálasvið og yfirstjórn	21
Verkfræði- og framkvæmdasvið	2
Upplýsingasvið	7
Starfsmannasvið	2
	<u>2.527</u>

ÁHÆTTUFJÁRMUNIR OG LANGTÍMAKRÖFUR

- 7 Landsvirkjun hefur stofnað tryggingafélag erlendis til að annast "all risk" tryggingar. Hlutfé þess er ein milljón dollara. Landsvirkjun keypti 74% í Íslenski jarðhitatækni ehf að nafnverði 370 þúsund kr. á kr. 3.700.000. Helmingur hlutfjár er greiddur en eftirstöðvarnar greiðast á næstu 4 árum að uppfylltum ákveðnum skilyrðum.

Hlutabréfaeign Landsvirkjunar er færð niður með óbeinni niðurfærslu sem nemur 197 milljónum króna í lok júní 2003 vegna óvissu um framtíðarstöðu einstakra félaga, en sum félögin eru stofnuð um áhættusöm nýsköpunarverkefni.

Eignarhlutir í félögum greinast þannig í milljónum króna:

	Eignarhlutur	Nafnverð	Bókf. verð
Dótturfélög:			
Fjarski ehf	100,0%	250,0	260,3
Icelandic Power Insurance	100,0%	USD 1,0	77,5
Íslensk jarðhitatækni ehf	74,0%	0,4	3,7
			<u>341,5</u>
Önnur félög:			
Tetra Ísland ehf	29,4%	168,8	200,2
Vindorka hf	12,4%	11,5	58,1
VistOrka hf	6,2%	3,2	20,3
Íslensk orka ehf	26,9%	44,7	1,0
Enex hf	14,5%	15,9	42,2
Netorka hf.	15,7%	5,2	9,0
Hecla SAS	30,0%	EUR 0,03	2,5
Sipenco GmbH	25,0%	CHF 0,06	3,4
			<u>336,7</u>
Niðurfærsla hlutabréfaeignar			<u>(196,9)</u>
			<u>139,8</u>

- 8 Aukning skammtímakrafna er aðallega vegna virðisaukaskatts af nýbyggingum (innskatts) sem endurgreiðist úr ríkissjóði í ágústmánuði.

EIGIÐ FÉ

- 9 Breytingar á eigin fé Landsvirkjunar á árinu greinast þannig í milljónum króna:

	Samkvæmt árshlutareikningi
Frá fyrra ári	39.979
Greiddur arður til eigenda	(350)
Rekstrarhagnaður	1.480
	<u>41.109</u>

Samkvæmt sameignarsamningi eigenda frá 1981 með áorðnum breytingum námu endurmetin eigendaframlög 14.000 milljónum króna í árslok 1995. Sú fjárhæð framreiknuð til verðlags í árslok 2002 nemur 18.938 milljónum króna. Í samkomulagi eigenda er kveðið á um 5,5% arðsúthlutun af endurmetnum eigendaframlögum og ógreiddum arði. Arður er greiddur til eigenda eftir ákveðnum reglum sem miðast við tiltekin hlutföll rekstrarhagnaðar án afskrifta og vaxta af heildarskuldum.

Samkvæmt þessu greinist eigið fé fyrirtækisins þannig í lok júní 2003 í milljónum króna: á verðlagi í júnílok 2003 í milljónum króna:

Endurmetin eigendaframlög	18.938
Uppsafnaðar arðgreiðslur	6.194
Eigendaframlög samtals	<u>25.132</u>
Annað eigið fé	15.977
Eigið fé alls	<u>41.109</u>

SKULDBINDINGAR

10 Skuldbinding fyrirtækisins til greiðslu verðbóta á eftirlaun lífeyrisþega sem réttindi eiga hjá lífeyrissjóðum ríkis- og bæjarstarfsmanna nam 1.645 milljónum króna í árslok 2002 samkvæmt mati trygginga-stærðfræðings, en við útreikningana er miðað við ákveðnar forsendur um áætlaðar launa- og verðlags-breytingar í framtíðinni. Áætluð hækkun skuldbindingarinnar á tímabilinu janúar - júní 2003 er 26 milljónir króna.

LANGTÍMASKULDIR

11 Langtímaskuldir greinast þannig eftir myntum (fjárhæðir í milljónum):

	Erlend fjárhæð	Innlend fjárhæð	%	(Verðbætur) (gengistap) gengishagnaður
Bandaríkjadollar	393,5	30.403	34,3%	1.018
Evra	384,4	33.712	38,1%	(862)
Íslensk króna	-	7.058	8,0%	(90)
Japanskt yen	12.608,0	8.064	9,1%	541
Sterlingspund	67,3	8.524	9,6%	251
Svissneskur franki	16,6	937	1,1%	32
		88.698	100,0%	890
Afborganir næstu 12 mánaða		5.119		
Staða í lok tímabils		83.579		

Vaxtakjör af lánum fyrirtækisins eru frá 0 - 14,5%. Að jafnaði voru nafnvextir á tímabilinu um 3,5% en þeir voru um 5,3% á síðasta ári.

Fyrirtækið hefur gert gjaldmiðla- og vaxtaskiptasamninga til að takmarka gengis- og vaxtaáhættu sína. Tekið er tillit til þeirra við skiptingu lána eftir myntum og einnig miðast færsla vaxta í ársreikningi við samningana.

Eigendur Landsvirkjunar eru í einfaldri ábyrgð fyrir langtímaskuldum fyrirtækisins.

12 Samkvæmt lánasamningum eiga afborganir langtímaskulda að vera sem hér segir (milljónir króna):

Júlí 2003 - júní 2004	5.119
Seinni hluti ársins 2004.....	6.546
2005.....	3.966
2006.....	12.555
2007	7.094
Síðar	53.418

Eins og undanfarin ár er gert ráð fyrir endurfjármögnun langtímaskulda til lengingar lánstíma. Má því gera ráð fyrir að dreifing afborgana verði önnur en að ofan greinir.

SJÓÐSTREYMI

13 Fé frá rekstri samkvæmt sjóðstreymi segir mikið til um hæfi fyrirtækis til að standa við greiðsluskuldbindingar sínar. Einkum er yfirlit um sjóðstreymi gagnlegt ef nokkurra ára samanburður er gerður. Í þessu skyni er hér sett fram fjögurra ára yfirlit um framlag rekstrar.

	1/1-30/6			
	2003	2002	2001	2000
Rekstrarhagnaður (rekstrarhalli) skv. rekstrarreikningi	1.480	5.729	(1.839)	(1.366)
Afskriftir og niðurfærsla eigna	2.587	5.261	5.487	4.562
Gengismunur að frádregnum verðbreytingatekjum	(885)	(4.817)	1.413	521
Hreint veltufé frá rekstri	3.182	6.173	5.061	3.717
Lækkun (aukning) rekstrartengdra eigna	179	176	37	(390)
Aukning (lækkun) rekstrartengdra skulda	(210)	83	444	424
Handbært fé frá rekstri	3.151	6.432	5.542	3.751
Handbært fé frá rekstri sem hlutfall af langtímaskuldum í lok tímabils	3,6%	8,3%	6,1%	5,0%

ÖNNUR MÁL

14 Launakostnaður Landsvirkjunar nam alls 2.258 milljónum króna, sem skiptust þannig:

Orkusvið	367
Flutningssvið	191
Verkfræði- og framkvæmdasvið	102
Yfirstjórn og stoðdeildir	44
Fjármála- starfsmanna- og upplýsingasvið	111
Fjárfestingarstofa - orkusvið	12
	<hr/>
	827
Launatengd gjöld	145
Eftirlaun og lífeyrishækkningar	87
	<hr/>
	1.059

15 Annar rekstrarkostnaður greinist þannig í milljónum króna:

Yfirstjórn og stoðdeildir	117
Fjármálasvið	107
Starfsmannasvið	35
Upplýsingasvið	60
Eftirlaun og lífeyrishækkningar	87
Niðurfærsla hlutabréfa	60
Fjárfestingastofa - orkusvið	20
Annar sameiginlegur kostnaður	30
	<hr/>
	516

16 Gerðir hafa verið afleiðusamningar sem hafa þann tilgang að draga úr áhrifum gengis- og álverðs-breytinga á tekjuflæði fyrirtækisins á seinni hluta ársins 2003. Áhrif þessara áhættuvarnarsamninga verða færð á því tímabili sem áhættuvörnin tekur til. Í lok júní var markaðsvirði þessara samninga jákvætt sem nemur um 30.3 milljónum króna. Opnir áhættuvarnarsamningar greinast þannig í milljónum í lok júní 2003.

Tegund samninga	Gjaldmiðill	Krafa	Skuld-binding
Framvirkir gjaldmiðlasamningar	ISK	603,7	7.962,2
Framvirkir gjaldmiðlasamningar	USD		8,0
Framvirkir gjaldmiðlasamningar	EUR	104,0	

Landsvirkjun hefur einnig gert stöðutökusamninga um kaup og sölu gjaldmiðla og eru áhrif þeirra færð í ársreikninginn.